

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М.І. ПИРОГОВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
проф. О.В. Власенко

О.В. Власенко

_____ 2019 р.

ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА - СІМЕЙНА МЕДИЦИНА
(назва навчальної дисципліни)

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
навчальної дисципліни
з підготовки доктора філософії
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

галузі знань 22 Охорона здоров'я
(шифр і назва галузі знань)
спеціальності 222 Медицина
(код і найменування спеціальності)
мова навчання українська, російська, англійська

Вінниця
20__ рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, відділ аспірантури, докторантури

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Проф. Палій І.Г., к.мед.н, доц. С.Г. Мелашенко, д.мед.н. Заїка С.В.

Обговорено на засіданні кафедри внутрішньої та сімейної медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова та рекомендовано до затвердження на центральній методичній раді / науковій комісії

“ 17 ” квітень 20 19 року, протокол № 8

Затверджено на центральній методичній раді / науковій комісії

“ 30 ” квітень 20 19 року, протокол № 10

Змістовий модуль 1

Тема 1. Місце сімейної медицини в загальній структурі охорони здоров'я та принципи сімейного обслуговування населення. Історія впровадження сімейної медицини в Україні.

Розмежування рівнів медичної допомоги та значення первинної допомоги, її характерні риси та принципи. Варіанти організації роботи лікарів загальної практики. Функціональні обов'язки і основні компетенції. Початок запровадження сімейної медицини в Україні та етапи реформування системи на засадах сімейної медицини.

Знати: Основні переваги та недоліки надання первинної допомоги на засадах ЗПСМ.

Вміти: Організувати роботу підрозділу ПМСД згідно з чинними керівними документами. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з вказаної тематики.

Література:

1. Наказ МОЗ України від 19.03.2018 № 504 "Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги".
2. Реформа системи охорони здоров'я (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України) - Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-sistemi-ohoroni-zdorovya>
3. Ткаченко В.І. Історія розвитку та сучасний стан первинної медичної допомоги за кордоном та в Україні, нормативно-правова база впровадження сімейної медицини в Україні // СЕМЕЙНАЯ МЕДИЦИНА №3 (59), 2015 - С12-17.
4. Черешнюк Г.С., Черешнюк Л.В. «Організаційні основи сімейної медицини» Посібник - Донецьк: Видавничий дім «Заславський», 2014. – 184 с.
5. Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbmu.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
6. The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>

Тема 2. Система підготовки та безперервного навчання лікаря загальної практики в сучасних умовах. Соціальне значення діяльності сімейного лікаря.

Місце сімейної медицини в програмах додипломної підготовки лікарів. Післядипломна підготовка ЛЗП, її основні форми, наповнення робочих програм. Ліцензування сімейних лікарів, в т.ч. для приватної практики. Роль сімейного лікаря в покращення здоров'я популяції. Лікарське самоврядування – його види та перспективи подальшого розвитку.

Знати: Сучасну структуру післядипломного навчання фахівців з вищою медичною освітою.

Вміти: Провести практичне заняття з лікарями первинної ланки з вказаної тематики, або зробити публічний виступ.

Література:

1. Вороненко Ю.В., О.Г. Шекера, Н.В. Медведовська, В.В. Краснов *The analysis of problem questions of existing system of training for primary link of health care (the literary review)*// *Сімейна медицина* №3 (53), 2014 - С35-42.
2. *Реформа системи охорони здоров'я (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України)* - Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-sistemi-ohoroni-zdorovya>
3. Симчич Х. С., Федоров С. В. *Безперервний професійний розвиток лікаря як ключовий напрям післядипломної освіти* // *Вдосконалення вищої медичної освіти*, 2017 №2 - С.68-72.
4. *Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. — ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbmu.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf*
5. *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*

Тема 3. *Організація роботи сімейного лікаря. Основи інформаційного забезпечення ЦПМСД, амбулаторій сімейного лікаря. Електронні системи обліку пацієнтів. Телемедицина в практиці сімейного лікаря.*

Форми організації роботи ЛЗП. Сучасні системи електронного обліку пацієнтів та принципи реєстрації захворювань за МКХ-10 та ICPC2. Різновиди телемедицини її роль та перспективи подальшого розвитку. Вплив сучасних інформаційних технологій на самоосвіту пацієнтів та взаємовідносини з постачальниками медичних послуг.

Знати: Визначення, основні принципи функціонування систем електронного обліку пацієнтів телемедицини.

Вміти: Проводити реєстрацію захворювань на сучасному методологічному рівні. Користуватися і впроваджувати доступні технології телемедицини. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.

Література:

1. *Наказ МОЗ України від 19.03.2018 № 504 "Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги".*

2. *Реформа системи охорони здоров'я (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України) - Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-sistemi-ohoroni-zdorovya>*
3. *Чернобровий В.М. Розділ 3. Основи інформаційного забезпечення. Застосування телемедицини. Доказова медицина. Скринінг-діагностика та диспансеризація. В кн: Сімейна медицина: У 3 кн. — Кн. 1: Загальні питання сімейної медицини: Підручник для мед. ВНЗ IV рів. акред. Затверджено МОН, Рекомендовано МОЗ / За ред. О.М. Гиріної, Л.М. Пасієшвілі, Г.С. Попік. — К., 2013. — 672 с.*
4. *Як зміниться робота лікарів первинної ланки із впровадженням ICPC-2 - Режим доступу: <https://moz.gov.ua/icpc-2>*
5. *Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. — ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: http://familymed.sbmu.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf*
6. *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*

Тема 4. Доказова медицина. Протоколи та клінічні настанови в практичній роботі ЛЗП.

Реєстр медико-технологічних документів МОЗ України та його наповнення. Застосування адаптованих клінічних настанов та національних протоколів у створенні локальних протоколів. Міжнародна практика створення клінічних настанов на засадах доказової медицини. Ієрархії доказів в дослідженнях, різновиди похибок. Пошук сучасних рекомендацій в глобальній мережі. Правові та організаційні аспекти проведення наукових досліджень у закладах ПМСД.

Знати: *Визначення, наповнення основні принципи функціонування доказової медицини, системи підготовки клінічних настанов.*

Вміти: *Знайти необхідну клінічну або наукову інформацію в глобальній мережі інтернет. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.*

Література:

1. *Методологія доказової медицини: підручник (ВНЗ IV р. а.) / В.Ф. Москаленко, І.Є. Булах, О.Г. Пузанова/ Київ, 2014 - 200с.*
2. *Чернобровий В.М., Мелащенко С.Г., Ткачук Т.М. «Здоров'я, передхвороба, хвороба: медико-соціальні аспекти та оцінка. Фактори ризик. Превентивна медицина» Посібник — Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013 — 80с.*

3. *Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf*
4. *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*

Тема 5. *Методи статистичної обробки результатів медико-біологічних досліджень. Робота з наукометричними базами.*

Засвоєння різноманітних статистичних інструментів аналізу даних наукових досліджень: дисперсійний, кореляційний, дискримінантний, кластерний, регресійний аналіз. Пошук наукової інформації в глобальній мережі, в т.ч. наукометричних базах. Авторитетність публікацій в наукових журналах.

Знати: *Основи статистичної обробки результатів медико-біологічних досліджень та соціологічних опитувань.*

Вміти: *Самостійно виконати перераховані вище методи аналізу. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.*

Література:

1. *Методологія доказової медицини: підручник (ВНЗ IV р. а.) / В.Ф. Москаленко, І.Є. Булах, О.Г. Пузанова/ Київ, 2014 - 200с.*
2. *Наказ МОЗ України від 19.03.2018 № 504 "Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги".*
3. *Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf*
4. *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*

Тема 6. *Принципи і види медичного страхування, діяльність сімейного лікаря в умовах страхової медицини.*

Економічна сутність страхової медицини. Порядок медичного страхування. Джерела фінансування страхової медицини. Права пацієнта на вільний вибір лікаря в умовах медичного страхування. Проблеми впровадження страхової медицини в Україні.

Знати: *Основні принципи медичного страхування та досвід інших країн.*

Вміти: *Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.*

Література:

1. Наказ МОЗ України від 19.03.2018 № 504 "Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги".
2. *Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. — ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf*
3. *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*

Тема 7. *Концепція та основні відмінності паліативної медичної допомоги. Основні принципи та методи паліативної допомоги.*

Визначення паліативної допомоги. Основні принципи керування больовим синдромом. Забезпечення адекватного догляду за декомпенсованим хворим. Потреба в паліативній допомозі в популяції. Порядок надання хоспісної допомоги в амбулаторних умовах. Ведення пацієнтів на термінальних стадіях захворювань в практиці сімейного лікаря, взаємодія зі спеціалістами.

Знати: *Основні принципи паліативної допомоги, методологію знеболення в загальній практиці.*

Вміти: *Організувати здійснювати за існуючими директивними документами паліативну допомогу на прикріпленій дільниці (амбулаторії, відділенні). Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.*

Література:

1. Наказ МОЗ України від 19.03.2018 № 504 "Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги".
2. Розробка локального протоколу паліативної медичної допомоги при лікуванні хронічного больового синдрому (методичні рекомендації) (38.16/79.16) - http://mtd.dec.gov.ua/images/doc/LokProt/Met_poliat.pdf
3. *Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. — ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf*
4. *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*

Тема 8. Медико-соціальні аспекти здоров'я населення. Показники популяційного здоров'я та фактори, які на нього впливають.

Ключові показники стану здоров'я населення та основні фактори, які на нього впливають. Зв'язок між економічним благополуччям популяції, якістю медичного обслуговування та станом її здоров'я. Демографічна ситуації та специфічні проблеми в Україні зі збереженням фізичного та психічного здоров'я населення. Політика держави у галузі охорони здоров'я. Концепція громадського здоров'я і шляхи його реалізації. Поняття про здоров'я, проміжний стан хвороби.

Знати: Фактори та показники популяційного здоров'я.

Вміти: Організувати ефективну санітарно-просвітницьку роботу на прикріпленій дільниці (амбулаторії, відділенні). Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.

Література:

1. Чернобровий В.М., Мелашенко С.Г., Ткачук Т.М. Здоров'я, передхвороба, хвороба: медико-соціальні аспекти та оцінка. Фактори ризику. Превентивна медицина. Посібник – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013 – 80с.
2. Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbmu.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
3. The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>

Тема 9. Контроль факторів ризику основних неінфекційних захворювань. Сучасні методики стратифікація ризику пацієнта.

Глобальна стратегія ВОЗ у боротьбі з найпоширенішими неінфекційними хронічними захворюваннями (НІЗ). Основні фактори ризику НІЗ. Здоровий спосіб життя та його складові – рівень, якість, стиль. Структура смертності населення України. Роль сімейного лікаря в популяризації здорового способу життя. Роль державних програм у боротьбі з НІЗ.

Знати: Фактори ризику НІЗ та методи (в т.ч. організаційні) їх корекції.

Вміти: Організувати ефективну санітарно-просвітницьку роботу на прикріпленій дільниці (амбулаторії, відділенні). Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.

Література:

1. Профілактична медицина як основа діяльності сімейного лікаря. Навчально-методичний посібник / під ред. Н. С. Михайловської // Запоріжжя, 2017. - 215с.
2. Чернобровий В.М., Мелашенко С.Г., Ткачук Т.М. Здоров'я, передхвороба, хвороба: медико-соціальні аспекти та оцінка. Фактори ризику. Превентивна медицина. Посібник – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013 – 80с.
3. Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
4. The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>

Тема 10. Вакцино- та інша імунопрофілактика - історія, ефективність, організаційне забезпечення.

Основи вакцинопрофілактики. Історичні аспекти: основні досягнення, проблеми та перспективи. Імунітет: основні поняття, структура імунної системи та її механізми. Характеристика вакцин, що використовуються у дітей. Національний календар щеплень. Протипоказання до профілактичних щеплень. Неприятливі події після імунізації. Щеплення за станом здоров'я. Щеплення дітей з порушенням календаря. Організаційне забезпечення.

Знати: Технологію вакцинопрофілактики в Україні.

Вміти: Організувати ефективну вакцинопрофілактику на прикріпленій дільниці (амбулаторії, відділенні). Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з даної тематики.

Література:

1. Питання імунопрофілактики. навчальний посібник для лікарів-інтернів педіатричного профілю / під ред. Усачової О.В. // Запоріжжя, 2014. - 121с. - Режим доступу: <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/2305/1/14Pytannya%20imunoprofilaktyky.pdf>
2. Чернобровий В.М., Мелашенко С.Г., Ткачук Т.М. Здоров'я, передхвороба, хвороба: медико-соціальні аспекти та оцінка. Фактори ризику. Превентивна медицина. Посібник – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013 – 80с.
3. Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf

4. *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*

Тема 11. Профілактична медицина як основа діяльності сімейного лікаря. Скринінгові програми обстеження.

Латентний перебіг хронічних захворювань в практиці сімейного лікаря. Профілактичний огляд згідно Наказу 27.08.2010 №728. Поняття про чутливість, специфічність, позитивне / негативне предиктивне значення методів діагностики. Реабілітація в практиці сімейного лікаря. Принципи надання реабілітаційної допомоги за К. Гутенбруннером Санаторно-курортний відбір в практиці сімейного лікаря.

Знати: Теоретичні засади скринінгових досліджень. Основні технології виявлення онкологічних, серцево-судинних захворювань та інших НІЗ.

Вміти: Організувати, виконувати ефективну роботу з профілактичних оглядів на прикріпленій дільниці (амбулаторії, відділенні). Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.

Література:

1. Наказ МОЗ України від 19.03.2018 № 504 "Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги".
2. Чернобровий В.М., Мелащенко С.Г., Ткачук Т.М. Здоров'я, передхвороба,. хвороба: медико-соціальні аспекти та оцінка. Фактори ризику. Превентивна медицина. Посібник – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013 – 80с.
3. *Index of individual preventive measures from the USPSTF Preventive Services Database.- web-link; <http://epss.ahrq.gov/ePSS/GetResults.do?method=search&new=true>*
4. *Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf*
5. *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*
6. *White book on physical and rehabilitation medicine in Europe – Section of Physical and Rehabilitation Medicine in conjunction with European Society for Physical and Rehabilitation Medicine, September 2006 – 332 p.*

Тема 12. Четвертинні превентивні заходи в роботі сімейного лікаря. Особливості роботи при веденні хворих з соматоформними вегетативними дисфункціями.

Ризики пацієнтів з функціональними захворюваннями та шляхи їх усунення. Класифікація функціональних захворювань органів травлення, сечовидільної, дихальної та серцево-судинної систем. Відмінність психосоматичних розладів від соматоформних вегетативних дисфункцій. Критерії скерування хворих до суміжних спеціалістів 2 рівня, в т.ч. психіатрів. Основні принципи комплексної терапії функціональних недуг. Четвертинні превентивні заходи у осіб з помилково встановленими функціональними захворюваннями.

Знати: *Особливості клінічного перебігу соматоформних вегетативних дисфункцій та основні ризики у даного контингенту хворих.*

Вміти: *Організувати, виконувати ефективну роботу з профілактики самолікування, звернення до фахівців нетрадиційної медицини на прикріпленій дільниці (амбулаторії, відділенні). Корегувати порушення в емоційній сфері у хворих з функціональними розладами. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.*

Література:

1. Наказ МОЗ України від 19.03.2018 № 504 "Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги".
2. Хаустова О.О. Психосоматичний підхід до порушень вегетативної нервової системи у загальній лікарській практиці// *Neuronews*. 2016 - №2 - С.35 - Режим доступу: <https://neuronews.com.ua/uploads/files/2016/2-1/1321256216.pdf>
3. Чернобровий В.М., Мелашенко С.Г., Ткачук Т.М. Здоров'я, передхвороба, хвороба: медико-соціальні аспекти та оцінка. Фактори ризику. Превентивна медицина. Посібник – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013 – 80с.
4. *Textbook of family medicine* / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
5. *The WORLD book of family medicine*. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>

Тема 13. Основи здорового харчування та боротьба з ожирінням. Оцінка стану здоров'я індивідууму.

Теоретичні основи здорового харчування. Розрахунок потреби організму в енергії та поживних речовинах. Вплив мікронутрієнтів на стан здоров'я. Керівництва програми CINDI щодо харчування. Ризики для здоров'я пов'язані з ожирінням. Медикаментозне лікування ожиріння.

Покази до бариатричної хірургії. Оцінка стану здоров'я індивідууму за результатами функціональних тестів: за Апанасенком (2012), номограмою Більмана, за Гарвадським Степ-тестом, за тестом Купера.

Знати: Сучасну концепцію та керівні документи МОЗ зі здорового харчування. Методики оцінки функціонального стану організму.

Вміти: Організувати, виконувати ефективну роботу з впровадження принципів здорового харчування на прикріпленій ділянці (амбулаторії, відділенні) серед хворих та решти населення. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.

Література:

1. *Методичні рекомендації з приводу консультування пацієнтів щодо основних засад здорового харчування (згідно з наказом МОЗ України № 16 від 14.01.2013 р.) // Міжнародний ендокринологічний журнал. - 2013. - № 5. - С. 138-147. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mezh_2013_5_23*
2. *Порівняйте свою їжу з «Тарілкою здорового харчування» 28 лютого 2017 - Режим доступу: <https://moz.gov.ua/article/health/porivnjajte-svoju-izhu-z-tarilkoju-zdorovogo-harchuvannja>*
3. *Чернобровий В.М., Мелащенко С.Г., Ткачук Т.М. «Здоров'я, передхвороба, хвороба: медико-соціальні аспекти та оцінка. Фактори ризик. Превентивна медицина» Посібник – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013 – 80с.*
4. *Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://famillymed.sbmu.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf*
5. *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*

Тема 14. *Боротьба зі споживанням алкоголю, тютюнопалінням, гіподинамією. Мотиваційне інтерв'ю в роботі лікаря загальної практики.*

Оцінка негативного впливу алкоголю, тютюну на здоров'я та тривалість життя. Керівництва програми CINDI щодо боротьби з тютюнопалінням та зловживанням алкоголем. Методика проведення мотиваційного інтерв'ю. Покази до направлення к наркологу.

Знати: Сучасну концепцію та керівні документи МОЗ з боротьби з тютюнопалінням та зловживання алкоголем.

Вміти: Організувати, виконувати ефективну боротьбу з тютюнопалінням, зловживання алкоголем та гіподинамією на прикріпленій дільниці (амбулаторії, відділенні) серед хворих та решти населення. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.

Література:

1. Чернобровий В.М., Мелашенко С.Г., Ткачук Т.М. «Здоров'я, передхвороба, хвороба: медико-соціальні аспекти та оцінка. Фактори ризик. Превентивна медицина» Посібник – Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2013 – 80с.
2. *Textbook of family medicine* / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
3. *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 -* Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>

Тема 15. Системно теоретичні основи сім'ї. Комунікативні та психологічні аспекти діяльності сімейного лікаря.

Класифікація сімей, її функція, розвиток. Роль сімейного лікаря в адекватному функціонуванні сім'ї та вирішенні соціальних та медичних проблем. Правові, етичні аспекти діяльності лікаря при конфліктах, розлученні, домашньому насильстві, втраті та важкій хворобі члена сім'ї. Комунікативні правила проведення лікарського прийому, запрошень на огляд, повідомленні поганих новин.

Знати: Правила комунікації з прикріпленим населенням.

Вміти: Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.

Література:

1. Наказ МОЗ України №601 від 03.08.2012 «Первинна медична допомога при припиненні вживання тютюнових виробів».
2. *Textbook of family medicine* / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
3. *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 -* Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>

Тема 16. Організація та надання невідкладної медичної допомоги в амбулаторних умовах.

Розмежування функцій з закладами екстреної допомоги.

Задачі закладів ПМСД та служби екстреної допомоги у наданні послуг при невідкладних станах. Положення і основні цілі концепції МОЗ з реформування служби екстреної допомоги 2019 року. Показники ефективності роботи при невідкладній допомозі. Алгоритм дії ЛЗП при гіпертонічних кризах, підозрі на ГПМК, гострому коронарному синдромі, гострих респіраторних розладах та діареї у дітей молодшого віку.

Знати: Організацію та концепцію з надання екстреної допомоги.

Вміти: Надати невідкладну допомогу при найпоширеніших клінічних ситуаціях. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.

Література:

1. Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
2. The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>
3. Наказ МОЗ України від 12.05.2016 №438 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації інтегрованого ведення хвороб дитячого віку".

Модуль 2 (3 рік)

Тема 17. Управління хронічними неінфекційними захворюваннями. Алгоритм діяльності сімейного лікаря при основній серцево-судинній патології, в т.ч. при невідкладних станах.

Епідеміологія, диференціальна діагностика, лікування, профілактика та невідкладна терапія ускладнень: гіпертонічної хвороби, ІХС, кардіоміопатій, міокардитів. Особливості лікування серцевої недостатності, стенокардії та аритмій в амбулаторних умовах. Антикоагулянтна терапія при фібриляції передсердь (алгоритм CHA2DS2Vas).

Знати: Епідеміологію, диференціальну діагностику, лікування, профілактику та невідкладну терапію при серцево-судинній патології.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи при серцево-судинній патології на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП, координувати свої дії з кардіологам, кардіохірургами вищих рівнів допомоги. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з даної тематики.

Література:

1. Наказ МОЗ України від 24.05.2012 № 384 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії" - та решта кардіонаказів <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/>
2. Textbook of family medicine / [edited by] Robert t E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://famillymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
3. The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>

Тема 18. Виконання сімейним лікарем програм первинної та вторинної профілактики атеросклерозу, артеріальної гіпертензії.

Корекція спільних факторів ризику неінфекційних хронічних захворювань (НІЗ). Роль дієтичного харчування в профілактиці серцево-судинних захворювань (ССЗ). Скринінгові програми виявлення факторів ризику ССЗ. Стратифікація ризиків за таблицею SCORE (2016). Фармакотерапія дисліпідемії та артеріальної гіпертензії. Роль антиагрегантів та інших засобів у профілактиці тромбозів. Особливості антиагрегантної терапії при гострому коронарному синдромі, реабілітації постінфарктних хворих та осіб, які перенесли хірургічні втручання на коронарних судинах.

Знати: Первинну та вторинну профілактику при серцево-судинній патології.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи та заходи первинної профілактики при даній патології на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.

Література:

1. Наказ МОЗ України від 13.06.2016 № 564 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в частині профілактики серцево-судинних захворювань" – Режим доступу: http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2016_564_PSSZ/2016_564_YKPMO_PSSZ.pdf
2. Textbook of family medicine / [edited by] Robert t E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://famillymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
3. The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>

Тема 19. Алгоритми діяльності сімейного лікаря при гострих захворюваннях респіраторного тракту. Програми попередження застудних захворювань.

Питання етіології захворювань верхніх та нижніх дихальних шляхів з вивченням основних методів виявлення вірусів та патогенів у харкотинні людини. Клініко-лабораторні та рентгенологічні методи вивчення змін при інфекціях верхніх та нижніх дихальних шляхів. Питання діагностики при атиповому перебігу. Покази до госпіталізації в стаціонар та до лікування в амбулаторних умовах, питання вибору антибактеріальних препаратів у різних клінічних ситуаціях. Буде приділена увага термінам терапії, оцінці ефективності та тривалості лікування хворих з цими захворюваннями. Буде зроблено акцент на особливості перебігу постгрипозної пневмонії, диференційна діагностика з туберкульозом, еозинофільним інфільтратом, дебютом ТЕЛА.

Знати: Епідеміологію, диференціальну діагностику, лікування, профілактику та невідкладну терапію при гострих захворюваннях респіраторного тракту.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи при даній патології на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП, координувати свої дії з інфекціоністами, педіатрами та пульмонологами. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.

Література:

1. Наказ МОЗ України від 12.08.2009 року № 590 Про затвердження методичних рекомендацій «Принципи діагностики та лікування хворих на гострі респіраторні вірусні захворювання». (<http://www.moz.gov.ua/docfiles/N590.rar>).
2. Наказ МОЗ України від 07.11.2009 № 813 «Алгоритм надання медичної допомоги хворим на пандемічний грип, викликаний вірусом (А Н1/Н1 Каліфорнія)» (http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20091111_813.html).
3. Наказ МОЗ України від 19.03.2007 № 128 „Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю "Пульмонологія" <http://www.moz.gov.ua/ua/main/?docID=7862>
4. Наказ МОЗ України від 08.06.2015 № 327 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при кашлі". (<http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/43-kashel>).
5. Абатуров О.Є., Височина І.П. (2009) Імунопрофілактика гострих респіраторних вірусних інфекцій на сучасному етапі // *Новости медицины и фармации*, 17(291): 3–4. (www.mif-ua.com/archive/article/10329).
6. Наказ МОЗ України від 08.06.2015 № 327 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при кашлі". (<http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/43-kashel>).

7. *Пневмонии (учебное пособие для студентов, интернов, врачей) /Дударь Л.В., Паневская Г.Н., Игнатонис Й.П., Доля Е.М., Жукова Н.В// К.: 2004 – 48с. (http://kingmed.info/download.php?recommendation_id=1072).*
8. *Швець Н.І., Підаєв А.В., Бенца Т.М., Миронець В.І., Федорова О.О., Маланчук Т.О. Еталони практичних навиків з терапії. Науково-медичних посібник з терапії К.: Главмеддрук, 2005. – 540с.*

Тема 20. Алгоритми діяльності сімейного лікаря при хронічних захворюваннях дихальної системи, в т.ч. при невідкладних станах.

Проблема епідеміології обструктивних захворювань органів дихання в Україні, основні причини низької діагностики цих захворювань. Диференціальна діагностика з фіброзуючим альвеолітом. Дослідження функції зовнішнього дихання. Основні показники спіротесту. Питання клінічного перебігу бронхіальної астми та ХОЗЛ згідно стадій захворювання (за GINA, GOLD). Питання невідкладних станів та допомоги при загостреннях ХОЗЛ та бронхіальної астми. Будуть продемонстровані доставкові пристрої, висвітлена роль небулайзерної терапії у лікуванні бронхообструктивних захворювань. Будуть обговорені питання раціональної антибактеріальної терапії при інфекційному загостренні ХОЗЛ. Ведення загострення при ХОЗЛ та бронхіальній астмі, особливості надання допомоги як на амбулаторному етапі, так і на стаціонарному. Буде обговорено роль інгаляційних бета2-агоністів, системних та інгаляційних глюкокортикостероїдів в лікуванні загострення обструктивних захворювань.

Знати: Епідеміологію, диференціальну діагностику, лікування, профілактику та невідкладну терапію при хронічних захворюваннях легень.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи при патології органів дихання на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП, координувати свої дії з пульмонологами вищих рівнів допомоги. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.

Література:

1. *Абатуров О.Є., Височина І.П. (2009) Імунопрофілактика гострих респіраторних вірусних інфекцій на сучасному етапі // Новості медицини и фармации, 17(291): 3–4. (www.mif-ua.com/archive/article/10329).*
2. *Алгоритм дії лікаря при наданні медичної допомоги дорослим хворим на бронхіальну астму//Укр. мед. часопис. – 2014. - Т. 5 (103) – С.154-167. <http://www.umj.com.ua/wp/wp-content/uploads/2014/09/BA-1.pdf?upload=>.*
3. *Бялик О.Й. Основні збудники інфекційного загострення хронічного обструктивного захворювання легень // Український пульмонологічний журнал. — 2008. — № 2. — С. 9-12.*

4. *Глобальная стратегия диагностики, лечения и профилактики хронической обструктивной болезни легких / Пер. с англ. под ред. Чучалина А.Г. — М.: Издательский дом «Атмосфера», 2007. — 96 с.*
5. *Наказ МОЗ України від 08.06.2015 № 327 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при кашлі". <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/43-kashel>.*
6. *Наказ МОЗ України від 08.10.2013 № 868 „Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бронхіальній астмі" http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2013_868BA_dor_dit/2013_868nakaz_BA.pdf. Зі змінами наказ 16.04.2014 № 270.*
7. *Наказ МОЗ України від 19.03.2007 № 128 „Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю "Пульмонологія". <http://www.moz.gov.ua/ua/main/?docID=7862>.*
8. *Наказ МОЗ України від 27.06.2013 № 555 „Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному обструктивному захворюванні легень". <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/31-khronichne-obstruktyvne-zakhvoriuvannia-leheni>.*
9. *Ройтберг Г.Е., Струтынский А.В. Внутренние болезни. Система органов дыхания. М.:Бином, 2005. — 464с.*
10. *Спирография для профессионалов. Пособие для врачей. — Старшов А.М. , Смирнов И.В. — Москва, «Познавательная книга пресс», 2003 — 76с.*
11. *Швец Н.І., Підаєв А.В., Бенца Т.М., Миронець В.І., Федорова О.О., Маланчук Т.О. Еталони практичних навиків з терапії. Науково-медичних посібник з терапії К.: Главмеддрук, 2005. — 540с.*

Тема 21. *Компетенції діяльності сімейного лікаря та співпраця з фтизіатричною службою при веденні хворих на туберкульоз.*

Епідеміологія туберкульозу. Туберкулінодіagnostика. Методика постановки і оцінки проби Манту з 2 ТО. Диференційна діагностика поствакцинової та інфекційної алергії. “Віраж” туберкулінових проб. Категорії дітей і підлітків, яким проводять щорічну туберкулінодіagnostику. Методи лабораторного виявлення мікобактерій туберкульозу. Визначення медикаментозної стійкості та її клінічне значення. Методи рентгенологічного обстеження хворих на туберкульоз органів дихання. “Обов’язкові” контингенти населення, які підлягають профілактичному обстеженню раз на рік. Варіанти тактичних дій для установ загальної медичної мережі у виявленні туберкульозу. Диференціальна діагностика післявакциноного (БЦЖ) та інфекційного імунітету у

дітей і підлітків. Організація амбулаторного лікування туберкульозу. Реабілітація хворих, які пройшли лікування туберкульозу.

Знати: Епідеміологію, диференціальну діагностику, лікування, профілактику при туберкульозі.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи при туберкульозі на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП, координувати свої дії з фтизіатричної служби. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.

Література:

1. Наказ МОЗ України від 01.02.2019 № 287 «Про затвердження Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз»
2. Наказ МОЗ України від 19.03.2018 № 504 "Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги".
3. Петренко В.І., Тодірко Л.Д., Грищук Л.А. Фтизіатрія. Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів 4 рівня акредитації, Київ, ВСВ "Медицина", 2015.
4. Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. — ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbmu.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
5. The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>

Тема 22. Алгоритм діяльності сімейного лікаря при основних захворюваннях сечовидільної системи.

Епідеміологія, диференціальна діагностика, лікування, профілактика та невідкладна терапія ускладнень: пієлонефритів, гломерулонефритів, гострого циститу, амілоїдозу нирок, інтерстиціального нефриту. Типи гострої ниркової недостатності та основні їх причини. RIFLE та AKIN діагностичні критерії гострої ниркової недостатності. Фактори ризику хронічної ниркової недостатності, патофізіологічні та функціональні зміни при ХНН. Клінічні прояви ХНН. Ускладнення ХНН. Лікування артеріальної гіпертензії у хворих із ХНН, медикаментозна корекція анемії, водно-електролітного балансу. Немедикаментозне лікування ХНН (перитонеальний діаліз, гемодіаліз), покази та протипокази.

Знати: Епідеміологію, диференціальну діагностику, лікування, профілактику та невідкладну терапію при основних захворюваннях сечовидільної системи.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи при патології сечовидільної системи на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП, координувати свої дії з урологами та нефрологами вищих рівнів допомоги. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики.

Література:

1. Гостра ниркова недостатність, індукована медикаментами: виявлення та лікування преренального, постренального та псевдоренального ураження нирок // Медицина світу - 2000. - т. 8, ч. 6. – С.304—312. http://msvitu.com/files/journal-pdf/8_6/304_312.pdf.
2. Іванов Д.Д. Інфекції сечових шляхів: лікування гострого циститу (Настанови Європейської асоціації урологів із лікування інфекцій сечових шляхів (EAU, 2012/2013) (скорочений виклад змін)) // "Kidneys" - 2013. - N3 (05) - http://www.mif-ua.com/archive/article_print/36624.
3. Наказ МОЗ України від 12.12.2004 № 593 "Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю "Нефрологія"" - Протокол надання медичної допомоги хворим на Гострий та хронічний гломерулонефрит з сечовим та нефритичним синдромом. Протокол надання медичної допомоги хворим з нефротичним синдромом. Протокол надання медичної допомоги хворим на тубуло-інтерстиціальний нефрит. http://www.moz.gov.ua/docfiles/3420_dodatky.zip.
4. Наказ МОЗ України від 12.12.2004 № 593 "Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю "Нефрологія"" - протокол надання медичної допомоги хворим з артеріальною гіпертензією при ураженні нирок http://www.moz.gov.ua/docfiles/3420_dodatky.zip.
5. Наказ МОЗ України від 12.12.2004 № 593 "Про затвердження протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю "Нефрологія"" - Протокол надання медичної допомоги хворим з хронічною нирковою недостатністю (ХНН). http://www.moz.gov.ua/docfiles/3420_dodatky.zip.
6. Наказ МОЗ України від 23.11.2011 № 816 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги на засадах доказової медицини – АКН та УКПМД «Гострий неускладнений цистит у жінок". http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/816/2011_816_nakaz.pdf.
7. Наказ МОЗ України від 23.11.2011 № 816 “Гострий неускладнений цистит у жінок” - <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/37-gostrij-neuskladnenij-tsistit-u-zhinok>.

8. *Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf.*
9. *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>.*

Тема 23. Алгоритми діяльності сімейного лікаря при гастроентерологічній патології, в т.ч. при невідкладних станах.

Епідеміологія, диференціальна діагностика, лікування, профілактика та невідкладна терапія ускладнень: функціональної диспепсії, аерофагії, синдрому циклічного блювання у світі Римського консенсусу IV (2016). Хронічні гастрити: класифікації (Сідней, Хьюстон, Кіотський консенсус 2015, Маастрихтський консенсус IV), пептичних виразок шлунка та дванадцятипалої кишки, НПЗП-гастропатій, запальних та функціональних захворювань кишечника, вроджених та набутих захворювань кишечника, біліарного тракту.

Знати: Епідеміологію, диференціальну діагностику, лікування, профілактику та невідкладну терапію при гастроентерологічній патології.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи при патології органів травлення на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП, координувати свої дії з гастроентерологами, ендоскопістами вищих рівнів допомоги. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з даної тематики.

Література:

1. *Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах – ведення диспепсії у дорослих за Наказом МОЗ України N 600 від 03.08.2012р. - http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2012_600/22_06_2012_kn.pdf*
2. *Алкогольний гепатит, Аутоімунний гепатит, Неалкогольна жирова хвороба печінки - адаптовані клінічні настанови, засновані на доказах за Наказом МОЗ України N 826 від 06.11.2014р. . "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічних неінфекційних гепатитах" - <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/1-khronichni-neinfektsiini-hepatyty>*
3. *«Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба - адаптована клінічна настанова, заснована на доказах» за Наказом МОЗ України N 943 від 31.10.2013 - <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/8-hastroezofahealna-refliuksna-khvoroba>*

4. Класифікація функціональних розладів травлення за Римським консенсусом IV (2016) (<http://health-ua.com/stati/gastroenterology/samoe-ozhidaemoe-sobyitie-goda-v-gastroenterologii-rimskie-kriterii-iv-funktsionalnyih-gastrointestinalnyih-rasstroystv.html>).
5. Маевская Е.А. Хронический запор: тактика ведения на основе научных фактов// Фарматека. – 2014. - №14 - <http://www.pharmateca.ru/ru/archive/article/30101>
6. Наказ МОЗ України від 10.09.2014 № 638 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному панкреатиті" - <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/32-khronichniyi-pankreatyt>
7. Наказ МОЗ України від 11.02.2016 № 90 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при запальних захворюваннях кишечника" : АКН та УКП первинної, вторинної медичної допомоги - <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/59-zapalni-zakhvoriuvannia-kyshechnyka>
8. Отчет о Киотском международном консенсусе по гастриту, ассоциированному с *Helicobacter pylori**// Сучасна гастроентерологій. – 2016. – Т.87, №1. – С.35-53 - http://www.vitapol.com.ua/user_files/pdfs/gastro/gas87isg1-16-05.pdf
9. Ткач С.М. Функциональная диспепсия: современные подходы к диагностике и лечению.// Укр. мед часопис – 2016 – Т.114, № 4). – С.47-57. - <http://www.umj.com.ua/wp/wp-content/uploads/2016/09/3102.pdf?upload=>
10. «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Пептична виразка шлунка та дванадцятипалої кишки у дорослих»» за Наказом МОЗ України N613 від 03.09.2014р. - <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/20-peptychna-vyrazka-shlunka-ta-dvanadtsiatypaloi-kyshky>
11. Хронический панкреатит: современное состояние проблемы/ Т.Д. Звягинцева, И.И. Шаргород // *News of medicine and pharmacy*. - 2011. - № 358(Гастроэнтерология) - http://www.mif-ua.com/archive/article_print/16584Ткач С.М. Эффективность и безопасность гепатопротекторов с точки зрения доказательной медицины // «Здоров'я Україна »№ 6/1 2009. - <http://health-ua.com/articles/3679>
12. *Textbook of family medicine* / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://familymed.sbmu.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
13. *The WORLD book of family medicine*. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>

Тема 24. Алгоритми діяльності сімейного лікаря при основних захворюваннях опорно-рухового апарату, в т.ч. з застосуванням комплексної реабілітації.

Епідеміологія, диференціальна діагностика, критерії, лікування, профілактика: деформуючого остеоартриту, подагри (ACR/EULAR 2015), ревматоїдного поліартриту (ACR/EULAR 2010), анкілозуючого спондилоартриту. Ведення ЛЗП хворого на колагенози, васкуліти, реактивні артрити. Загальні принципи немедикаментозного лікування (фізіотерапія, курорти).

Знати: Епідеміологію, диференціальну діагностику, лікування, профілактику при основних захворюваннях опорно-рухового апарату.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи при патології суглобів на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП, координувати свої дії з ревматологами вищих рівнів допомоги. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики

Література:

- 1) Наказ МОЗ України від 11.04.2014 № 263 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при ревматоїдному артриті" – <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/26-revmatoidnyi-artrit>
- 2) Устінов О.В. Алгоритм дії лікаря при наданні медичної допомоги хворим на ревматоїдний артрит //Укр. медичний часопис. - 2014. - № 4 (102) - (<http://www.umj.com.ua/article/76831/algoritm-dii-likarya-pri-nadanni-medichnoi-dopomogi-xvorim-na-revmatoidnij-artrit?pdf>)
- 3) АКН Остеоартроз - (http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/KN/AKN_Osteo.pdf)
- 4) Силантьєва Т.С., Казимирко В.К. и др. Подагра в практике врача-интерниста // Український ревматологічний журнал - No 3 (61) - 2015. – С.49.- 52 - (<http://www.rheumatology.kiev.ua/wp/wp-content/uploads/2015/10/943.pdf?upload=>)
- 5) Головач І.Ю. Сучасна терапія подагри крізь призму ефективності та безпечності // Боль. Суставы. Позвоночник», №2 (18), С. 37-43, 2015 рік. (<http://uldc.com.ua/ru/all-articles/199-suchasna-terapiya-podagri-kriz-prizmu-efektivnosti-ta-bezpechnosti.html>)
- 6) Шуба В.Й. Остеоартроз: рання діагностика та лікування // Укр. медичний часопис. – 2016. - №1(111). – С.59-65.
- 7) Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf

8) *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*

Тема 25. Патологія нервової системи в практиці сімейного лікаря. Проблеми знеболення.

Маршрут пацієнта з синдромом запаморочення, головними болями, невралгіями, болями в спині та шиї. Принципи лікування невропатичного болю та психалгій. Реабілітація хворих, які перенесли ГПМК в амбулаторних умовах. Епідеміологія, диференціальна діагностика, критерії, лікування, профілактика: хвороби Паркінсона розсіянного склерозу, міастенії, бокового аміотрофічного склерозу.

Знати: Епідеміологію, диференціальну діагностику, лікування, профілактику при основних захворюваннях нервової системи.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи при патології нервової системи на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП, координувати свої дії з неврологами та іншими фахівцями вищих рівнів допомоги. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики

Література:

- 1) *Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: http://familymed.sbm.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf*
- 2) *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*

Тема 26. Компетенції діяльності сімейного лікаря та співпраця з ендокринологічною службою при веденні хворих на цукровий діабет. Патологія щитоподібної залози в загальній практиці.

Основний акцент на практичному занятті буде зроблено на методику проведення ТТГ та на фактори ризику ЦД. Особливу увагу приділено клінічному огляді, разом з аспірантами, хворих на ЦД 2 та 1 типу. З подальшим розглядом сучасних принципів лікування ЦД 2 типу. Практичне значення буде побудоване з клінічного огляду хворих на тиреотоксикоз, гіпотиреоз, аутоімунний тиреоїдит. Основний акцент буде зроблено на ранні клінічні прояви цих хвороб та їх диференційну діагностику.

Знати: Епідеміологію, диференціальну діагностику, лікування, профілактику при ЦД та захворюваннях щитоподібної залози.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи при ендокринологічній патології на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП, координувати свої дії з ендокринологами вищих рівнів допомоги. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики

Література:

- 1) Цукровий діабет 1 типу у молодих людей та дорослих КН 2014-1021 - http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2014_1021_CD1_dor/2014_1021_AKN_CD1_dor.pdf
- 2) Цукровий діабет 2 типу КН 2012-1118 - http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2012_1118/2012_1118AKN.pdf
- 3) Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbmu.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
- 4) The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>

Тема 27. Алгоритми діяльності сімейного лікаря при гострих інфекційних захворюваннях. Взаємодія закладів первинної та спеціалізованої медичної допомоги при веденні хворих з ВІЛ/СНІД.

Епідеміологія, диференціальна діагностика, критерії, лікування, профілактика: дизентерії, сальмонельозу, амебіази, гострих кишкових токсикоінфекцій, гельмінтозів, гострих вірусних гепатитів, кору, кашлюка, дифтерії, токсоплазмозу, ерсиніозу, ботулізму, правця, ВІЛ/СНІД. Алгоритм дій при лихоманці, що затягнулась, жовтяниці. Взаємодія з лікарем-інфекціоністом, покази до госпіталізації. Проведення протиепідемічних заходів в осередках інфекцій.

Знати: Епідеміологію, диференціальну діагностику, лікування, профілактику при основних інфекційних захворюваннях.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи при інфекційній патології на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП, координувати свої дії з фахівцями-інфекціоністами. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики

Література:

- 1) Інфекційні хвороби у загальній практиці та сімейній медицині/За ред. М.А. Андрейчина. – Тернопіль: ТДМУ, Укрмедкнига, 2007. – 500 с.
- 2) Інфекційні хвороби: підручник / За ред. О.А. Голубовської. – К.: ВСВ «Медицина», 2012. – 728 с.

- 3) *Атлас інфекційних хвороб* / [М.А. Андрейчин, В.С. Конча, С.О. Крамарев та ін.]; за ред. М.А. Андрейчина. – Тернопіль : ТДМУ, 2010. – 248 с.
- 4) ВІЛ-інфекція у дорослих та підлітків КН 2018-134 17.08.2018 - http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/KN/2018_10_19_KN_VIL_.pdf
- 5) Профілактика, діагностика та лікування опортуністичних інфекцій та супутніх хвороб у ВІЛ-інфікованих дорослих та підлітків КНп 2017-124 - http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/KN/obg/AKN_oport.pdf
- 6) *Textbook of family medicine* / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbmu.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
- 7) *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*

Тема 28. Компетенції діяльності сімейного лікаря та співпраця з онкологічною службою при веденні хворих з новоутвореннями, в т.ч. крові.

Сучасні дані про етіологію злоякісних пухлин. Епідеміологія, диференціальна діагностика, принципи комплексного лікування, профілактика: раку грудної залози, кишечника, шлунка, легень, стравоходу, передміхурової залози, матки, яєчників, шкіри, меланом, нирок. Розподіл пацієнтів на клінічні групи та методика динамічного спостереження у співпраці з онкологом..

Знати: Епідеміологію, диференціальну діагностику, лікування, профілактику при основних онкологічних захворюваннях.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи при онкологічній патології на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП, координувати свої дії з онкологічною службою. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики

Література:

- 1) *Онкологія: підручник* / А.І. Шевченко, Г.В. Бондар, І.Й та ін. // Медицина, 2019 - 520с.
- 2) *Textbook of family medicine* / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. – ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbmu.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
- 3) *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*

Тема 29. *Обслуговування дитячого населення лікарями загальної практики. Алгоритми інтегрованого ведення хвороб дитячого віку.*

Патронат за новонародженим. Оцінка фізичного, психомоторного, емоційного та соціального розвитку дитини за Наказом МОЗ №149 20.03.2008р. Грудне та штучне вигодовування немовлят. Алгоритми при виникненні гострих захворювань за протоколом інтегрованого ведення хвороб дитячого віку

Знати: Основні директивні документи МОЗ з обслуговування дитячого населення. Методологію проведення інтегрованого ведення хвороб дитячого віку.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи при педіатричній патології на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП, координувати свої дії з педіатрами вищих рівнів допомоги. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики

Література:

- 1) Наказ МОЗ України від 12.05.2016 №438 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації інтегрованого ведення хвороб дитячого віку"
- 2) Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. — ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://familymed.sbmu.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf
- 3) The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>

Тема 30. *Проблеми ментального здоров'я та зловживання наркотичними речовинами в практиці сімейного лікаря.*

Епідеміологія, диференціальна діагностика, принципи комплексного лікування, профілактика: шизофренії, біполярних розладів, епілепсії, опіатної, кокаїнової, амфетамінової наркоманії. Організація замісної терапії в амбулаторних умовах. Правові аспекти ведення психіатричних хворих та осіб з наркозалежністю. Попередження наркоманії в популяції.

Знати: Епідеміологію, диференціальну діагностику, лікування, профілактику при основних ментальних порушеннях та наркозалежності.

Вміти: Здійснювати лікувально-діагностичні заходи при психіатричній патології на рівні первинної ланки в межах компетенцій ЛЗП, координувати свої дії з психіатрами, наркологами, правоохоронними органами. Провести практичне заняття (семінар) зі студентами з відповідної тематики

Література:

- 1) *Психіатрія і наркологія - підручник / В.Л. Гавенко, В.С. Битенский, В.А. Абрамов и др.; ... Год: 2015. Количество страниц: 512. ISBN: 978-617-505-422-2.*
- 2) *Охорона психічного здоров'я в амбулаторних умовах КН 2017-107 вересень, 2017*
http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/KN/AKN_OPZ.pdf
- 3) *Психічні та поведінкові розлади (синдром залежності) внаслідок вживання опіоїдів КН 2017-102* http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/KN/AKN_PPR_Op.pdf
- 4) *Textbook of family medicine / [edited by] Robert E. Rakel, David P. Rakel.—Ninth edition. 2016. — ISBN 978-0-323-23990-5 - 1447 p. - Режим доступу: https://http://famillymed.sbmu.ac.ir/uploads/textbook_family_medicine_rakel.pdf*
- 5) *The WORLD book of family medicine. - European ed. - Ljubljana : Stichting WONCA Europe, 2015 - ISBN 978-961-281-983-5 - - Режим доступу: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/WorldBook2015.pdf>*

Контрольні заходи та питання до диференційованого заліку (іспиту)

(в кожному білеті 2 питання із списку)

1. Загальна практика - сімейна медицина – визначення, загальні принципи. Розмежування рівнів надання допомоги. Реформування первинної медичної допомоги на засадах сімейної медицини.
2. Системно-теоретичні основи сім'ї. Комунікативні та психологічні аспекти діяльності сімейного лікаря.
3. Організація та надання невідкладної медичної допомоги в амбулаторних умовах. Розмежування функцій з закладами екстреної допомоги. Концепція МОЗ 2019 р. з реформування екстреної допомоги.
4. Система підготовки та безперервного навчання лікаря загальної практики в сучасних умовах. Соціальне значення діяльності сімейного лікаря.
5. Медико-соціальні аспекти здоров'я населення. Превентивні (профілактичні) заходи та їх наповнення. Фактори ризику захворювань. Диспансерний метод та показники його ефективності.
6. Скринінгові обстеження населення. Вимоги до методів, які застосовуються для скринінгів. Наказ МОЗ від 27.08.2010р. №728 «Про диспансеризацію населення».
7. Здоровий спосіб життя – визначення, основні елементи. Міжнародна програма CINDI. Загальні принципи здорового харчування. Наказ МОЗ від 14.01.2013р. №15 «Про затвердження Методичних рекомендацій для лікарів загальної практики - сімейної медицини з приводу консультування пацієнтів щодо основних засад здорового харчування».

8. Доказова медицина: визначення, методи, різновиди РКД та мета-аналізів, ієрархія рівнів доказів в клінічних настановах, приклади застосування в діагностиці та лікування.
9. Телемедицина - роль в роботі лікаря загальної практики. Приклади практичного застосування. Основи інформаційного забезпечення діяльності лікарів загальної практики
10. Принципи і види медичного страхування, діяльність сімейного лікаря в умовах страхової медицини.
11. Концепція та характеристика паліативної медичної допомоги. Основні принципи та методи паліативної допомоги.
12. Боротьба з ожирінням, зі споживанням алкоголю, тютюнопалінням, гіподинамією. Мотиваційне інтерв'ю в роботі лікаря загальної практики.
13. Вакцино- та інша імунопрофілактика - історія, ефективність, організаційне забезпечення.
14. Кашель та кровохаркання: основні причини, обсяг обстежень для проведення диференціальної діагностики.
15. ІХС, стенокардія: класифікація, епідеміологія об'єм обстежень при взятті на диспансерний нагляд. Покази до коронарографії. (згідно Наказу МОЗ 02.03.2016 № 152 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при стабільній ішемічній хворобі серця"). Покази до коронарографії.
16. Гострий коронарний синдром. Тактика лікаря загальної практики при наданні допомоги хворим з гострим коронарним синдромом.
17. Оцінка ризику серцево-судинних захворювань за допомогою шкали SCORE (Європейські настанови 2016 року). Основні принципи харчування при дисліпідеміях. Фармакотерапія при дисліпідеміях. (Наказ МОЗ України від 13.06.2016р. №564 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в частині профілактики серцево-судинних захворювань")
18. Поняття про метаболічний синдром. Критерії. Значення в оцінці серцево-судинних ризиків та виборі фармакотерапії. Лікування цукрового діабету 2 типу ЛЗП.
19. Гіпертонічна хвороба: класифікація, епідеміологія, об'єм обстежень на різних рівнях надання медичної допомоги (згідно Наказу МОЗ України від 24.05.2012 № 384 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії")
20. Гіпертонічна хвороба: стратифікація ризику серцево-судинних ускладнень. Принципи використання та клінічне значення таблиці стратифікації (згідно Наказу МОЗ України від 24.05.2012 № 384 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії")

21. Класифікація та фармакотерапія гіпертензивних кризів: невідкладна та екстрена допомога. Діагностика ускладнень. Показання до направлення на консультацію до кардіолога, госпіталізацію. (згідно Наказу МОЗ України від 24.05.2012 № 384 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії")
22. Пароксизмальна форма тремтіння та фібриляції передсердь: класифікація, причини нападів, об'єм обстежень, лікування та профілактика нападів. Критерії спрямування до стаціонару. (згідно Наказу МОЗ України від 15.06.2016 №597 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при фібриляції передсердь").
23. Постійна форма фібриляції передсердь: причини, поширеність в популяції, об'єм обстежень, фармакотерапія. Показання до антиагрегантної та антикоагулянтної терапії. Корекція частоти серцевих скорочень. (згідно Наказу МОЗ України від 15.06.2016 №597 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при фібриляції передсердь").
24. Напад Морганьї-Адамса-Стокса: причини, диференційна діагностика з іншими різновидами непритомності, невідкладна допомога.
25. Міокардити: етіологія, класифікація, об'єм обстежень, лікування. Диференціальна діагностика з кардіоміопатіями (дилатаційною, рестриктивною та гіпертрофічною).
26. Хронічна серцева недостатність: класифікація, об'єм обстежень. Розмежування діастолічної та систолічної СН. Лікування, профілактика, реабілітація та експертиза працездатності. (згідно наказу МОЗ України 03.07. 2006р. №486)
27. Гостра лівошлуночкова недостатність: діагностика, невідкладна допомога при серцевій астмі та набряку легень.
28. Раптова серцева смерть, її причини. Поняття про електричну хворобу серця (синдром подовженого та вкороченого QT, феномен/синдром WPW, CLC, аритмогенна дисплазія правого шлуночка (ARVC/D), синдром Бругада). Засоби профілактики раптової серцевої смерті. Принципи серцево-легеневої реанімації
29. Ревматоїдний артрит: патогенез, поширеність в популяції, класифікація, об'єм обстежень, лікування, профілактика, реабілітація. (згідно Наказу МОЗ України від 11.04.2014 № 263 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при ревматоїдному артриті")
30. Деформуючий остеоартроз: патогенез, класифікація, об'єм обстежень, лікування, профілактика. (Згідно Наказу МОЗ України від 12.10.2006 № 676).

31. Подагра. Диференціальна діагностика, лікування. Наказ МОЗ України від 12.10.2006 № 676.
32. Системні захворювання сполучної тканини: перелік нозологій, спільні ланки патогенезу, обсяг первинного обстеження до спрямування на вторинний рівень допомоги. Принципи лікування. (Наказ МОЗ України від 12.10.2006 № 676)
33. Хронічні бронхіти: визначення, класифікація, об'єм обстежень, лікування без загострень і в період загострення, профілактика.
34. Хронічне обструктивне захворювання легень: класифікація, об'єм обстежень, лікування (без загострення), профілактика згідно наказу МОЗ України від 27.06.2013 № 555 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному обструктивному захворюванні легень".
35. Пневмонія: визначення, класифікація, епідеміологія, критерії діагностики, критерії важкого перебігу формування клінічних груп, лікування в I, II та III клінічних групах, згідно наказу МОЗ України № 128 – від 19.03.2007.
36. Бронхіальна астма: класифікація, об'єм обстежень, лікування (без загострень) згідно наказу МОЗ України від 08.10.2013 № 868 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бронхіальній астмі"
37. Ведення загострення бронхіальної астми у дорослих в загальній практиці згідно алгоритму Наказу МОЗ України від 08.10.2013 № 868 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бронхіальній астмі"
38. Тромбоемболія легеневої артерії: причини, класифікація, діагностика при масивній ТЕЛА, невідкладна допомога.
39. Функціональна шлункова диспепсія: етіологія, діагностика, лікування, профілактика згідно наказу МОЗ України від 03.08.2012 № 600 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при диспепсії"
40. Лікування та профілактика функціональної шлункової диспепсії на первинному рівні допомоги. Покази до консультації гастроентерологом. (згідно наказу МОЗ України від 03.08.2012 № 600 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при диспепсії")
41. Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба у практиці лікаря загальної практики: патогенез, класифікація, об'єм обстежень згідно наказу МОЗ України від 31.10.2013 № 943 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гастроезофагеальній рефлюксній хворобі". Диференціальна діагностика з функціональними захворюваннями стравоходу.

42. Лікування та профілактика гастроєзофагеальної рефлюксної хвороби на первинному рівні допомоги. Режими прийому інгібіторів протонної помпи. Покази до консультації гастроентерологом. (згідно наказу МОЗ України від 31.10.2013 № 943 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гастроєзофагеальній рефлюксній хворобі")
43. Виразкова хвороба шлунка та 12-палої кишки: етіологія, діагностика, лікування, профілактика згідно наказу МОЗ України № 271 від 13.06.2005р. Профілактика НПЗП-гастропатій. Основні принципи гастропротекції при призначенні НПЗП. Невідкладна допомога при шлунковій кровотечі на догоспітальному етапі.
44. Хронічні панкреатити: етіологія, патогенез, класифікація, об'єм обстежень, лікування, профілактика згідно наказу МОЗ України № 271 від 13.06.2005р. Диференціальна діагностика діарейного синдрому при хронічному панкреатиті та захворюваннях кишечника.
45. Неалкогольна жирова печінка, алкогольна хвороба печінки, гемохроматоз, автоімунні гепатити: причини, поширеність в популяції, обсяг обстеження, лікування.
46. Цироз печінки: етіологія, класифікація, об'єм обстежень, диференційна діагностика з раком, патогенез та лікування синдрому портальної гіпертензії та невідкладна допомога при кровотечі з вен стравоходу, печінковій енцефалопатії.
47. Жовчнокам'яна хвороба та біліарні дискінезії в практиці ЛЗП. Диференційна діагностика жовтяниць. Етіологія. Патогенез. Діагностичні критерії. Клініка. Формулювання діагнозу, обсяг лікувальних заходів та критерії ефективності лікування на амбулаторному етапі, профілактика згідно наказу МОЗ України № 271 від 13.06.2005р.
48. Синдром подразненої товстої кишки з діарейним та констипаційним синдромами в практиці сімейного лікаря: причини, обсяг обстежень, дифдіагностика, лікування. Поняття про целіакію, методи їх діагностики.
49. Особливості роботи при веденні хворих з соматоформними вегетативними дисфункціями.
50. Запальні захворювання товстої кишки: причини, обсяг обстежень дифдіагностика, лікування.
51. Хронічний пієлонефрит. Тубулоінтерстиціальне захворювання нирок. Діагностика, медикаментозне та немедикаментозне лікування згідно наказу МОЗ України від 12.12.2004 № 593.
52. Хронічна ниркова недостатність та хронічне захворювання нирок (класифікація NKF, США). Епідеміологія, основні причини, діагностика, загальні принципи нефропротекції, дієтичного харчування, запобігання серцево-судинних ускладнень, покази до діалізу.. (згідно наказу МОЗ України від 12.12.2004 № 593).

53. Нефротичний синдром в практиці сімейного лікаря: причини, обсяг обстежень, дифдіагностика периферичних набряків в практиці лікаря первинної ланка. Критерії спрямування на вторинний рівень допомоги.
54. Вигодовування здорової дитини у віці 6 -12 місяців. Правила та продукти прикорму. (за Наказом МОЗ №149 від 20.03.2008р «Клінічний протокол медичного догляду за здоровою дитиною»).
55. Вигодовування здорової дитини у віці 0 -6 місяців. Правила прикладання до грудей. Режим годувальниці (за Наказом МОЗ №149 від 20.03.2008р «Клінічний протокол медичного догляду за здоровою дитиною»).
56. Визначення загальних ознак небезпеки у дитини від 2 місяців, які вимагають екстреної допомоги та госпіталізації (за Наказом МОЗ України від 12.05.2016 №438 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації інтегрованого ведення хвороб дитячого віку")
57. Визначення ознак небезпеки у дитини від 2 місяців, яка страждає від кашлю, утрудненого дихання, стридору. Лікування на догоспітальному етапі (за Наказом МОЗ України від 12.05.2016 №438 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації інтегрованого ведення хвороб дитячого віку").
58. Визначення ознак небезпеки у дитини від 2 місяців, яка страждає від лихоманки, діареї та зневоднення. Догоспітальна екстренна допомога (за Наказом МОЗ України від 12.05.2016 №438 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації інтегрованого ведення хвороб дитячого віку")
59. Компетенції діяльності сімейного лікаря та співпраця з фтизіатричною службою при веденні хворих на туберкульоз.
60. Взаємодія закладів первинної та спеціалізованої медичної допомоги при веденні хворих з ВІЛ/СНІД.